

К.е.н. Рошило В.І.

Чернівецький торговельно – економічний інститут КНТЕУ, Україна

Амортизація як інструмент державного регулювання інвестиційної діяльності

Актуальною проблемою трансформації економіки України є забезпечення інноваційного типу розвитку, тобто економічного розвитку, пов'язаного з активним упровадженням сучасних технологій у національне господарство, стимулюванням науково-технічного прогресу тощо. Саме інтенсифікація технологічного переозброєння національної економіки є запорукою її конкурентноздатності на світовій арені у довгостроковій перспективі.

Державна інвестиційна політика являє собою в загальному розумінні комплекс заходів держави щодо створення належних умов для здійснення всіх типів інвестицій та регулювання інвестиційного процесу з урахуванням загальнодержавних пріоритетів і цілей соціального, економічного та науково-технічного розвитку [1, с. 117]. Об'єктом її регулювання виступають усі види інвестиційної діяльності, в тому числі й реальні інвестиції. Економічна ефективність інвестицій та відповідно ступінь активності інвестиційної діяльності в економіці суттєво залежать від умов відшкодування інвесторам раніше вкладених коштів. Таке відшкодування здійснюється за рахунок амортизаційних відрахувань і прибутку, що входять до складу чистого грошового потоку підприємства, причому останній також відіграє роль винагороди для інвестора за вкладення коштів. Чим більший обсяг чистого грошового потоку, тим швидше відбувається повернення інвестованих коштів і тим привабливішим стає інвестування.

Амортизаційна політика спрямована на активізацію інвестиційної діяльності у сфері реальних інвестицій. Прагнення підприємств

удосконалювати свою виробничу базу та сприятливі умови для здійснення інвестицій сукупно створюють попит на практичні науково-технічні розробки та їх упровадження. Попит зумовлює зростання пропозиції послуг цього типу, які надаватимуть науково-дослідні організації, тобто відбуватиметься водночас активізація науково-дослідних робіт у відповідних галузях, яка сприятиме науково-технічному розвитку. Із вищесказаного випливає висновок, що амортизаційна політика є невід'ємною частиною державної інвестиційної політики, а саме одним з інструментів її впливу на економічні процеси в країні.

Амортизаційна політика держави, яка спрямована на забезпечення інноваційного розвитку, повинна, по-перше, створювати оптимальний режим для здійснення інвестицій в основні виробничі фонди та, по-друге, стимулювати розширення використання амортизаційних відрахувань як джерела фінансування інновацій [2, с.28]. Оптимальний режим інвестування в основні виробничі фонди в аспекті амортизаційної політики є таким режимом, при якому інвестор зможе якнайшвидше відтворити кошти, що спрямовуються на такі капіталовкладення. Розширення використання амортизаційних відрахувань, як джерела фінансування інвестицій, можливе також у тому разі, якщо темпи амортизації існуючих основних фондів перевищуватимуть темпи їх морального та фізичного зносу. Саме тому визначальною рисою амортизаційної системи, зорієнтованої на інноваційний тип розвитку, належить визнати наявність у неї високоефективних механізмів прискореної амортизації.

Головним критерієм ефективності державної амортизаційної політики такого спрямування належить визнати наявність і масштаби позитивного впливу амортизаційних пільг на діяльність окремих галузей та функціонування національного господарства в цілому. Для виміру цього ефекту, на наш погляд, можна використовувати таку систему показників: співвідношення абсолютних обсягів інвестицій в основні фонди або темпів їх зростання за наявності таких пільг і без них. Доцільно також окремо визначати динаміку інвестицій в

основні фонди, фінансування яких здійснено за рахунок амортизаційних відрахувань. Це дасть змогу оцінити ступінь ефективності стимулювання інвестицій через механізм амортизаційних пільг; динаміка інноваційної діяльності за наявності амортизаційних пільг і без них, що дасть змогу оцінити щільність взаємозв'язків між наявністю пільгових амортизаційних механізмів та схильністю суб'єктів господарювання до впровадження інновацій; співвідношення темпу зростання ВВП у економіці в цілому та обсягу виробництва в окремих галузях, що користуються амортизаційними пільгами. При позитивному впливі останніх на господарську діяльність таких галузей повинно спостерігатися їх випереджаюче зростання та відповідне підвищення питомої ваги таких галузей у ВВП країни;

Динаміка інноваційного розвитку визначає необхідність періодичного коригування елементів амортизаційної системи, що враховує зміни в пріоритетах технологічного розвитку, особливості циклічного розвитку економіки, тенденції інвестування, ступінь конкурентноздатності національних підприємств порівняно з існуючим світовим рівнем тощо. Структура зорієнтованої на інноваційний розвиток амортизаційної політики, на наш погляд, має базуватися на комплексній матриці амортизаційних нормативів, у рамках якої для досягнення тих чи інших цілей інноваційного розвитку здійснюється диференційоване встановлення дозволених до використання норм і методів амортизації для різних галузей економіки, регіонів країни та навіть окремих підприємств.

Література

1. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки: навчальний посібник. Київ : Знання-Прес, 2000. 209 с.
2. Рошило В.І. Джерела фінансування інноваційного розвитку підприємств: монографія. Чернівці : Книги ХХІ. 2006. 272 с. С.148–155.